

حقیقت توحید از نظر امامیه «محقق
طوسی و شهید مطهری» و وهابیه
«ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب»

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: بشیر احمد استوری

استاد راهنما: حسن معلمی

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: عبدالمجید زهادت

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: مجتمع آموزش عالی امام خمینی (ره)

تاریخ دفاع: 1387

واحد:

کلمات کلیدی: توحید، شرک، امامیه، وهابیت، خواجه نصیرالدین طوسی، شهید مطهری، محمد بن عبدالوهاب، ابن تیمیه

این پژوهش با رویکردی تطبیقی به مقایسه نظریات مکتب فکری امامیه در مقوله توحید و شرک و مصادیق آن با آرا و عقاید مکتب فکری وهابیت می‌پردازد و افکار و اندیشه‌های خواجه نصیرالدین طوسی و شهید مطهری به عنوان نمایندگان مکتب کلامی شیعه امامیه و اندیشه‌ها و افکار ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب به عنوان نمایندگان مکتب کلامی سلفیه و وهابیت را در این زمینه تجزیه و تحلیل می‌کند. نویسنده در چهار فصل ضمن بررسی مفهوم توحید و شرک، دیدگاه‌های این دو گروه را بررسی کرده و استدلال‌های عقلی و شرعی آنها را تبیین کرده است. وی در فصل اول ابتدا کلیاتی در مورد امامیه و زندگی نامه خواجه نصیرالدین طوسی و شهید مطهری و شخصیت علمی آنان، و فرقه وهابیت و شخصیت ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب باز گفته، سپس اهمیت علم توحید، توحید در ادیان آسمانی، مفهوم وحدت و یگانگی و تعریف توحید را از لحاظ لغوی و اصطلاحی و افراد مذکور ارائه می‌دهد. نگارنده در فصل دوم به تجزیه و تحلیل توحید از دیدگاه امامیه پرداخته و از منظری فلسفی و کلامی به تبیین مفهوم توحید، مصادیق توحید، اقسام صفات الهی، اقسام وحدت، اقسام توحید نظری، توحید در عمل و صفات و ملاک‌های توحید و شرک را از منظر خواجه نصیرالدین طوسی و شهید مطهری بررسی کرده و به تفسیر وحدت وجود، توحید در عبادت، توحید در اطاعت، توحید در ربوبیت و مبانی عقلی و نقلی مبتنی بر آنها از منظر آنان پرداخته است. فصل سوم به توحید از دیدگاه وهابیت اختصاص دارد و دیدگاه‌های ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب در باره اقسام توحید، مبنای عبادت صحیح، معیار و ملاک توحید و شرک، مفهوم عبادت، اسماء و صفات الهی، اقسام ربوبیت، مفهوم توکل و توسل و اختصاص داشتن عبادت برای خداوند متعال مطرح شده و ادله آنان در این زمینه نقد می‌شود. در فصل چهارم به مقایسه این دو مکتب فکری در مقوله توحید و شرک پرداخته و تأویل برخی اسما و صفات خدا و دست شستن از ظاهر بعضی آیات الهی و تفسیر عقلی از آنها و

تفاوت مبناهای وهابیت با امامیه در مفهوم و مصداق شرک بررسی شده است.